

Att förstå landskap är en nyckel i den gröna omställningen

Landskapskaraktärsanalys i Dalarnas län

Ingress:

Länsstyrelsen i Dalarnas län har med finansiering från Energimyndigheten påbörjat en analys av Dalarnas landskap och dess karaktärer. Målsättningen är att genom en samlad beskrivning av landskapen i Dalarna synliggöra sedda, upplevda och brukade landskap och dess historiska och ekologiska värden. På så sätt kan landskapsvärden säkras och förvaltas i samband med stora infrastruktursatsningar som industrietableringar, vindkraft, solkraft, förstärkning av elnät och vägar.

Europeiska Landskapskonventionen (ELC) definierar landskap som "ett område sådant det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspelet mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer".

I den gröna omställningen och i synnerhet i utbyggnaden av vindkraft är det viktigt att förstå och kunna bedöma landskapets egenskaper och känslighet i alla dess dimensioner.

Landskapskaraktärsbeskrivningar

En landskapskaraktärsanalys (LKA) ger en fördjupad förståelse av olika typer av landskap i Dalarna genom särskiljande, karaktäristiska beskrivningar (till exempel ett "flackt och öppet låglänt odlingslandskap"). Beskrivningarna ligger till grund för en bedömning av landskapens känslighet i förhållande till olika slags förändringar, exempelvis vindkraftsetablering eller andra omfattande infrastrukturella satsningar.

Analyserna skapar systematiska beskrivningar av landskapet och blir ett viktigt underlag för den regionala och kommunala planeringen i Dalarna. Inte minst den planering som berör elbehov och elproduktion. Genom att dessa analyser skapar systematiska beskrivningar av landskapet, erhålls ett viktigt underlag för den regionala och kommunala planeringen i Dalarna. Inte minst för den planering som berör elbehovet och elproduktionen.

Det upplevda landskapet, en existentiell utmaning

I bilden av landskap finns lager av berättelser som berör oss människor på olika sätt. Landskap är på en och samma gång en del av det historiska, samtida och framtida landskapet. Vad det upplevda landskapet är och hur landskapet uppfattas är förknippat med vilken betydelse platsen har på en existentiell nivå för individen och samhället. En landskapskaraktärsanalys tar därför i beaktande hur människorna som lever i eller besöker landskapen förhåller sig till platsen när de rör sig i och genom landskapen.

Att förstå landskap är en nyckel i den gröna omställningen

Förändringar i vårt sätt att leva och producera råvaror påverkar landskapet. Gruvdriften är ett exempel på hur landskapet i Dalarna har påverkats historiskt. Utbyggnad av vattenkraft, vindkraft och solkraft är exempel på energisatsningar som förändrar landskapet i nutid. Omställningen kommer att skapa nya energilandskap. Energiproduktionen kan komma att bli mer utspridd, decentraliserad och därför mer synlig – vilket i sin tur innebär att den kommer att beröra allt fler av oss och på olika

sätt. Allt beroende på hur vi förhåller oss till landskap. Detta gör omställningen till en viktig angelägenhet att diskutera, förstå och planera på både kommunal och regional nivå.

Elförsörjningen, en strategisk utmaning

I Sverige förväntas elanvändningen att öka från dagens ca 140 TWh till ca 210-370 TWh 2045, enligt en prognos från Energimyndigheten hösten 2020¹. Det är utfasningen av fossila bränsle inom stålindustrin, transport samt nya industrier såsom datahallar som kommer att stå för den största delen av ökningen. Dalarna är i dagsläget inte självförsörjande på el och kommer att mer än fördubbla sitt elbehov till 2030 för att kunna vidareutveckla samhället och industrin i länet. Den fossilfria elproduktionen från vindkraft och solkraft blir därför viktiga för att täcka det förväntade elbehovet och den nödvändiga energiomställningen.

För att kunna etablera produktion och samtidigt bibehålla Dalalandskapets karaktär behövs en bättre förståelse av dessa landskap. Landskapskaraktärsanalyserna (LKA) ger ett underlag som kan säkra betydelsefulla och karaktäristiska landskapsvärden och miljöer i planeringen inför både en energiomställning och ett ökat elbehov.

Enkätundersökning

För att ytterligare förstå relationen mellan landskapens känslighet i förhållande till infrastrukturella och nödvändiga förändringar bjuder Länsstyrelsen i Dalarnas län in kommuner, organisationer, vindkraftsaktörer och invånare i länet att via denna hemsida följa projektet - och framförallt delta med synpunkter kring landskap i Dalarna via den här enkäten.

Klicka här för att komma till enkäten <https://forms.office.com/e/NNmEniMGui>

¹ Rapport 2022: Myndighetsgemensam uppföljning av samhällets elektrifiering.
<https://www.energimyndigheten.se/4af550/globalassets/nyheter/2022/myndighetsgemensam-uppfoljning-av-samhallets-elektrifiering---huvudrapport.pdf>

- Enkäten tar cirka 5 minuter.
- Alla svar är anonyma.
- Enkätsvaren bearbetas av företaget LABLAB på uppdrag av Länsstyrelsen